

13.6.2017

Dnro:
759/04/2017

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö 8.5.2017 YM001:00/2016

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistaminen

Ympäristöministeriö on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevasta valtioneuvoston päätösluonnoksesta. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioiminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja lausuu seuraavaa:

Viestintäyhteyksien merkitys

Yhteiskunnan eri toiminnot tukeutuvat nyt ja tulevaisuudessa entistä enemmän viestintäverkkoihin ja -palveluihin. Liike-elämä kuten myös yksittäiset ihmiset ovat enenevässä määrin riippuvaisia viestintäverkoista ja -palveluista. Siten alueiden ja yhdyskuntien elinvoimaisuus määräytyy jatkossa pitkälti sen mukaan, kuinka kattavia ja toimintavarmoja viestintäverkot ja -palvelut eri alueilla ovat. Ilman viestintäverkkoja ja -palveluita alueiden ja yhteiskuntien mahdollisuus vastata liike-elämän ja ihmisten nykyisiin ja tuleviin tarpeisiin on heikko. Jatkossa myös älyliikenne ja liikenteenohjausjärjestelmät, älykäs sähköverkko, sairaanhoitopalvelut jne. tulevat tukeutumaan viestintäverkkoihin ja -palveluihin.

Verkkojen korkeat rakentamiskustannukset muodostavat usein pullonkaulan verkon rakentamista suunniteleville toimijoille. Kustannusten alentamiseen voidaan pyrkiä mm. verkkotoimijoiden yhteistyötä lisäämällä. Tähän kannustaa myös 1.7.2016 voimaan tullut laki verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä (276/2016), jonka tarkoituksena on nimenomaan laajakaistaverkkojen rakentamiskustannusten alentaminen verkkotoimijoiden välistä yhteistyötä lisäämällä. Alueiden käyttöä suunniteltaessa tulisi pyrkiä aina toteuttamaan infrastruktuurin rakentaminen yhteisrakentamisella, koska yhteisraken-

taminen alentaa rakentamiskustannuksia, vähentää verkkojen rakentamisen aiheuttamia vika- ja häiriötilanteita sekä haittaa alueen muulle käytölle, kun infra rakennetaan koordinoidusti yhtä aikaa. Yhteisrakentamisen onnistumiselle keskeistä on se, että suunnitelmat ovat kaikkien osapuolten käytössä hyvissä ajoin.

Viestintävirasto haluaa tässä yhteydessä korostaa myös viiden-
nen sukupolven matkapuhelinverkkojen eli 5 G verkkojen käyt-
töön edistämisen tärkeyttä (etenkin piensoluverkot, mahdolliset
valotolppatukiasemat jne.). 5 G verkkojen rakentamisen mah-
dollistamiseksi tulisi alueiden käyttöä suunniteltaessa ottaa
mahdollisimman pitkälti huomioon mm. tukiasemien joustava
sijoittelu, jottei verkkojen rakentamiselle aseteta turhia esteitä.

Suomalainen yhteiskunta vaatii nyt ja tulevaisuudessa kattavia,
luotettavia ja turvallisia viestintäverkkoja ja -palveluita. Viestin-
tävirasto esittää, että alueidenkäyttötavoitteisiin lisättäisiin kat-
tavat, luotettavat ja turvalliset viestintäverkot sekä verkkojen
yhteisrakentamisen edistäminen yhdeksi tavoitekokonaisuudek-
si siinä missä esimerkiksi tehokas liikennejärjestelmä on otettu
yhdeksi tavoitekokonaisuudeksi. Tavoitekokonaisuudelle tulisi
määritellä myös erilliset tavoitteet.

Viestintävirasto pitää hyvänä sitä, että viestintäyhteyksien mer-
kitys on otettu esille osana tehokkaita liikennejärjestelmän val-
takunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Liikennejärjestelmä on
kuitenkin vain yksi sovellusalue, jossa kattavia, luotettavia ja
turvallisia viestintäverkkoja ja -palveluita tarvitaan.

Tuulivoimatuotantoalueiden vaikutukset viestintäyhteyksille

Kaavoitusta ohjaavilla alueidenkäyttötavoitteilla voidaan edistää
myös yhteiskunnan kannalta tärkeiden intressien yhteensovit-
tamista. Viestintävirasto pitää toivottavana, että kaavoitus- ja
arviointimenettelyissä otettaisiin jo ennalta huomioon myös
tuulivoimatuotantoalueiden vaikutukset langattomiin viestintä-
verkkoihin ja niiden käyttäjiin. Tuulivoimatuotantoalue edellyt-
tää aina kaavoitusta. Merkittäviä tuulivoimatuotantoalueita on
määritelty maakuntakaavoituksen yhteydessä.

Suomen hallitus on linjannut hallitusohjelmassaan uusiutuvan
energian tavoitteeksi yli 50 % osuuden energiankulutuksesta
2030 mennessä, mikä edellyttää myös tuulivoimatuotannon li-
särakentamista.

Tuulivoimatuotannon konkreettiset vaikutukset radioverkkoihin
ovat yleistyneet vuodesta 2012 alkaen vauhdittuneen tuulivoi-
marakentamisen myötä. Tuulivoimapuistot vaikuttavat radio-
taajuuksien etenemiseen ja siten eri radiojärjestelmien toimin-
taan. Vaikutuksia on ilmennyt muun muassa TV-vastaanotossa
ja matkaviestinverkkojen toiminnassa. Viestintäviraston aset-
tama työryhmä on vuosina 2015–2016 kartoittanut yhteistyös-
sä energia- ja telealan toimijoiden kanssa tuulivoiman vaiku-
tuksia radiojärjestelmiin. Työryhmä on 26.4.2016 annetussa

loppuraportissa¹ suositellut, että ongelmat pyritäisiin ennakkosuunnittelulla ja yhteistyöllä välttämään tai minimoimaan huomioimalla myös radioverkot tuulivoiman sijoitusratkaisuissa. Rakennus- ja ympäristölupa-asiat eivät sinänsä kuuluneet tämän työryhmän toimeksiannon piiriin.

Viestintävirasto suosittelee, että tuulivoimahankkeista kuullaan suunnitteluvaiheessa kaikkia tiedossa olevia radiojärjestelmien käyttäjiä hankkeen lähialueella. Sopivana tuulivoimahankkeen koordinointialueena virasto pitää 30 kilometrin etäisyydellä tuulipuistosta sijaitsevaa aluetta.

Johanna Juusela
Johtaja

Päivi-Maria Virta
Erityisasiantuntija